

Sygn. akt IX Pz 93/15

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach- Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Iwona Nowak /spr/

Sędziowie: SSO Maria Olszowska

SSO Janina Kościelniak

Protokolant: Dagmara Mazurkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **E. L., S. L., W. M., H. N., R. N.**

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o deputat węglowy

na skutek zażalenia powodów na pkt.2 postanowienia Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju Wydziału IV Pracy z dnia 07 lipca 2015r. sygn. akt IV P 2600/14 w zakresie kosztów zastępstwa procesowego

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt.2 w ten sposób, że zasądzić od pozwanej na rzecz powodów S. L., W. M. tytułem kosztów postępowania po 135,00 zł (sto trzydzieści pięć złotych) dla każdego z nich i oddalić zażalenie powodów E. L., H. N., R. N.,
2. zasądzić od pozwanej na rzecz powodów S. L., W. M. po 90,00 zł dla każdego z nich (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego,
3. zasądzić od powodów E. L., H. N., R. N. po 60,00 zł (sześćdziesiąt złotych) od każdego z nich na rzecz pozwanej tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

SSO Maria Olszowska SSO Iwona Nowak SSO Janina Kościelniak

UZASADNIENIE

Powodowie W. M. jako były pracownik KWK "R.-A.", S. L. jako były pracownik KWK "A.", E. L., H. N., R. N. jako byli pracownicy w KWK "1 M." domagali się zasądzenia od (...) SA po 597,50 zł tytułem ekwiwalentu pieniężnego za bezpłatny węgiel przysługujący emerytom i rencistom oraz innym uprawnionym osobom na podstawie porozumienia z 20.12.2004r. zawartego pomiędzy Zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych wraz z odsetkami od dnia 1.05.2014r. a także zasądzenia kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedziach na pozwy pozwana wniosła o oddalenie powództw, gdyż w dniu 10.12.2014r. podjęta została przez nią uchwała Nr 1167/2014r., zgodnie z którą emeryci, renciści i inne osoby uprawnione do bezpłatnego węgla w naturze

o jaką został pomniejszony jego roczny wymiar w 2014r. , mogą go pobrać do 30.06.2015r. a także wniosła o zasądzenie kosztów procesu.

Pełnomocnik powodów po wywołaniu sprawy przed wdaniem się w spór cofnął powództwa wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w imieniu wszystkich powodów i wniósł o zasądzenie kosztów procesu na rzecz powodów z uwagi na zaspokojenie roszczenia po wniesieniu powództwa przez wydanie węgla w naturze.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 07.07.2015r. sygn. akt IV P 2600/14 Sąd Rejonowy Sąd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju w pkt.2 oddalił wniosek powodów o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy podniósł, że powodowie nie wykazali aby cofnięcie powództw poprzedzone zostało zaspokojeniem ich roszczeń, bo żądali konkretnych kwot a pobrali węgiel w naturze. Zatem w niniejszej sprawie cofnięcie pozwu nie jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwaną wymaganego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powodów, ale konsensusu pomiędzy stronami, co do spełnienia w to miejsce innego świadczenia. Brak jest zatem podstaw do odstąpienia od zasady wyrażonej w art.203 par.2 kpc, a nawet gdyby przyjąć stanowisko przeciwnie, to z uwagi na trudną sytuację ekonomiczną strony pozwanej i cofnięcie pozwów dopiero na rozprawie , zasadne jest nie zasądzanie kosztów procesu.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie o kosztach procesu wnieśli wszyscy powodowie domagając się jego zmiany przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenia na rzecz powodów kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że świadczenie pieniężne z tytułu prawa do bezpłatnego węgla (ekwiwalent pieniężny) jak również świadczenie niepieniężne (wydanie węgla w naturze) mają tę samą podstawę materialnoprawną a nadto spełnienie świadczenia w naturze miało na celu zwolnienie pozwanej ze wszystkich zobowiązań wynikających z tytułu prawa do bezpłatnego węgla , a zatem należy przyjąć, że pozwana spełniła świadczenia na rzecz powodów po dniu wniesienia powództwa.

Skarżący zwrócili uwagę na niespójne stanowisko pozwanej , która najpierw decyzją z dnia 06.02.2014r. odmówiła powodom prawa do świadczenia, co sprawiło, że konieczne było

wniesienie powództwa a następnie decyzją z dnia 10.12.2014r. przywróciła pierwotny wymiar świadczenia umożliwiając odbiór świadczenia w naturze „ od ręki”.

W tej sytuacji należy uznać pozwaną za przegrywającą proces.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Podniosła, że powodowie nigdy nie złożyli pozwanej oświadczenia o realizacji należnego węgla w formie ekwiwalentu pieniężnego lecz deklarowali wolę realizacji należnego im deputatu w naturze.

Powodowie w żaden sposób nie wykazali aby pozwana odmówiła realizacji deputatu węglowego w naturze i w toku procesu pobrali deputat w naturze.

Nadto Sąd orzekający w ramach dyskrejonalnej władzy sędziego może nie obciążyć strony przegrywającej proces w sytuacjach szczególnie uzasadnionych a taką jest sytuacja finansowa pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje:

Zgodnie z art.203 par.2 kpc pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa . Na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego.

Zatem zgodnie z cytowanym przepisem zasadą jest, że w przypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego na jego żądanie obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia.

Jednocześnie w art.98 kpc zawarta jest zasada, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Zatem od zasady określonej w art.203 par.2 kpc dopuszczalne jest odstępstwo , gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw i dotyczy to sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda.

Wówczas pozwanego należy uznać za stronę przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12.04.2012r. sygn. akt II CZ 208/11 LEX nr 1214570).

Prawo powodów S. L. i W. M. do bezpłatnego węgla wynika z porozumienia z dnia 20.12.2004r. zawartego pomiędzy Zarządem (...) SA a związkami zawodowymi. Zgodnie z zasadą zawartą w par.1 ww porozumienia prawo do bezpłatnego węgla dla emerytów , rencistów i innych uprawnionych osób realizowane jest w ekwiwalencie pieniężnym . Stosowanie zaś do par.2 tego porozumienia prawo to może zostać zrealizowane przez uprawnionego w naturze.

Natomiast w par.6 porozumienia zawartego w dniu 06.02.2014r. między Zarządem (...) S.A. a organizacjami związków zawodowych zmniejszono roczny wymiar bezpłatnego węgla przysługującego emerytom i rencistom o jedną tonę rocznie niezależnie od źródła finansowania bezpłatnego węgla.

Dopiero uchwałą z dnia 10.12.2014r. pozwana przywróciła wymiar bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów , umożliwiając pobranie go w naturze do 30.06.2015r. i dopiero wówczas powodowie mieli możliwość zaspokojenia swojego prawa do bezpłatnego węgla w całości.

Pozwy zostały przez nich wniesione wcześniej kiedy pozwana nie wypłacała ani ekwiwalentu pieniężnego ani nie wydawała węgla w naturze w wymiarze 1-tony, zatem nie można się zgodzić ze stwierdzeniem Sądu I instancji, że ich roszczenie nie zostało zaspokojone po wniesieniu powództwa , skoro bezpłatny węgiel w naturze wydano im w 2015 roku , a tym samym zaspokojono ich prawo do bezpłatnego węgla w sytuacji , gdy forma realizacji tego prawa zależy od wyboru uprawnionego.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy niewłaściwie zastosował art.102 kpc i choć kontrola instancyjna w zakresie jego stosowania jest ograniczona , to w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia reguł przewidzianych w tym przepisie.

Pozwana swoim działaniem wywołała proces i musiała się liczyć z jego kosztami, tym bardziej, że ma profesjonalną obsługę prawną.

Zdaniem Sądu Okręgowego rażąco narusza względy słuszności podnoszenie przez Sąd I instancji trudnej sytuacji ekonomicznej pozwanej bez jakiegokolwiek odniesienia się do sytuacji powodów, którzy są emerytami i rencistami.

Dlatego też Sąd Okręgowy na mocy art.386 par.1 kpc w związku z art.397 par.2 kpc zmienił zaskarżone postanowienie orzekając jak w pkt.1 postanowienia.

Jeżeli zaś chodzi o zażalenie powodów H. N., E. L., R. N. to nie zasługuje ono na uwzględnienie.

Ich uprawnienia do bezpłatnego węgla wynikają z ustawy z dnia 07.09.2007r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015r (Dz. U z 2007r. , nr.192, poz.1379). Zgodnie z art.12 powyższej ustawy ekwiwalent

pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla byłym pracownikom zlikwidowanych kopalń spełniającym warunki przewidziane w tym przepisie wypłaca obok emerytury lub renty Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy czym warunkiem otrzymania tego ekwiwalentu jest przedłożenie pracodawcy pisemnego oświadczenia o rezygnacji z uprawnienia do pobierania bezpłatnego węgla w naturze. Natomiast zgodnie z art.13 powoływanej wyżej ustawy przedsiębiorstwo górnicze byłym pracownikom kopalń postawionych w stan likwidacji wydaje bezpłatny węgiel w naturze. Zatem skoro powodowie H. N., E. L., R. N. reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika z pozwami wystąpili przeciwko pozwanej, domagając się wypłaty ekwiwalentu pieniężnego a byli pracownikami zlikwidowanej KWK 1-go M. , to w chwili wytoczenia powództwa ich roszczenia nie były wymagalne , bo (...) S.A. nie jest legitymowana biernie.

W tym stanie rzeczy nie można przyjąć, że są podstawy do odstąpienia od zasady zasądzenia od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu na jego żądanie w razie cofnięcia pozwu przez powoda.

Dlatego też Sąd na mocy art.385 kpc ich zażalenia oddalił.

Kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wynikający z art.98 kpc Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego, skoro w zażaleniu i w odpowiedzi na zażalenie złożono wnioski w tym zakresie. Koszty zastępstwa procesowego Sąd zasądził , w stawkach minimalnych zgodnie z przepisem par.12 ust.2 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U z 2013r., poz.490 j.t).

Sędzia Przewodniczący Sędzia

SSO Maria Olszowska SSO Iwona Nowak SSO Janina Kościelniak